

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmiljø. (Bødeansvar for staten og kommunerne).

Af arbejdsministeren (Henning Dyremose).
(Fremsat 14/1 87. Første behandling 28/1 87. Betænkning 1/4 87. Anden behandling 7/4 87.

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget
vedtoges enstemmigt med 127 stemmer.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Tredje behandling af lovforslag nr. L 122:

Forslag til lov om hjortehold.

Af landbrugsministeren (Britta Schall Holberg).

(Fremsat 3/12 86. Første behandling 13/1 87. Betænkning 2/4 87. Anden behandling 7/4 87. Tillægsbetænkning 7/4 87).

Der var stillet 3 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Forhandling

Henning Nielsen (S):

Når Socialdemokratiet bad om at få en fornyet udvalgsbehandling af lovforslaget inden tredje behandling, var det, fordi der, efter at et flertal i udvalget havde besluttet, at nu skulle der afgives betænkning, stadig var mange ubesvarede spørgsmål, vi gerne ville have belyst.

Desværre må jeg sige, at dette udvalgsarbejde, der også omfattede et samråd med

landbrugsministeren, ikke gav et tilfredsstillende resultat. Tværtimod kom der nye problemer frem, og jeg er meget sikker på, at mange repræsentanter for regeringspartierne også har svært ved at overskue alle de mange problemer. Det kan selvfølgelig ikke være Socialdemokratiets problem, men alligevel er vi bekymrede for lovens konsekvenser.

Det, et flertal i Folketinget åbenbart er i færd med at gøre i dag, er at vedtage en lovgivning for 100, måske 200-300 hjortefarme, som ønsker, at deres dyr skal registreres som husdyr med de rettigheder og pligter, det giver, uden at det i øvrigt er ordentligt præciseret. Der er dog trods alt nogle regler.

Men samtidig har vi stadig væk mange andre hjortedyr under hegn, som der ingen regler er for – bortset naturligvis fra dyreværnsloven – og det vil sige, at disse hjortefarme kan gøre det, som de andre hjortefarme ikke kan gøre.

Det kan være små farme, og det kan være store farme. Vi fik eksempelvis oplyst her mellem anden og tredje behandling på vores spørgsmål om aflivning af dyrene, at der var forskel på, hvordan dyrene skulle aflives, alt efter om farmen var under eller over 50 ha. Det er som sagt meget svært at finde ud af.

Jeg tror, jeg må sige, at denne lov vil komme til at skabe kaos på området. Det er der i hvert fald mange uden for Christiansborg der påstår: jægere og andre, der godt ved, hvor uheldigt dette er.

Men regeringen og Det Radikale Venstre har altså ikke villet benytte lejligheden til her virkelig at få gennemført en lovgivning, der sikrer velfærdet for alle former for hjortedyr under hegn.

Socialdemokratiet kan naturligvis ikke stemme for lovforslaget som helhed, men vi vil støtte de ændringsforslag, der er kommet fra SF, for de går trods alt i den rigtige retning.

Inger Harms (SF):

Jeg er glad for, at udvalget har kunnet samles om nogle ændringsforslag, og jeg kan kun være tilfreds med, at vi nu i det mindste har forbedret lovforslaget på enkelte områder.

Det var godt, vi i loven fik fastslået, hvem der må aflive på alle hjortefarme, og det var godt, at vi også i selve loven fik fastsat, at

[Inger Harms]

der ikke må eksporteres til jagt. Jeg takker for ministerens imødekommenhed i en del af svarene til udvalget.

Men så kommer, hvad vi ikke fik igennem, nemlig maksimumsantallet af dyr pr. ha. Her står vi temmelig forvirrede.

I første udgave af lovforslaget hedder det, at hjortefarme sandsynligvis vil blive etableret på tidligere landbrugsjord, altså på bar mark, dvs. uden naturlige skjulemuligheder for dyrene, uden muligheder for læ osv., og man foreslår derfor fra Vildtbiologisk Station, at et passende antal nok vil være 15 moderdyr pr. 5 ha, ja, man siger udtrykkelig, at det ikke vil være forsvarligt at holde flere.

Når SF så i udvalget har forsøgt at få et forslag fra ministeren om et maksimumsantal af dyr, er man pludselig nået frem til noget, der hedder 10-15 moderdyr plus afkom på 1-2 ha, forudsat at de terrænmæssige forhold på arealet er optimale, og at der er en tilstrækkelig stor græsproduktion, altså fem gange det, som Vildtbiologisk Station i første omgang mente var forsvarligt.

Vi synes, det er for mange, og jeg er oprigtigt ked af, at vi ikke kan stemme for loven ved tredje behandling, for vi er virkelig interesseret i en hjortekødsproduktion. Det er uhyre sundt kød, der her er tale om, og en nicheproduktion kunne det være for landmanden. Eksport af kødet er der også store chancer for, hvis man ellers markedsfører det rigtigt.

Men vi kan ikke medvirke, når dyrene ikke får ordentlige forhold. Det er uforståeligt, at man ikke fra producenterne side vil indse og imødegå den kritik, der helt sikkert nu vil komme, af, at man holder hjorte bag hegn.

Som sagt deler vi ikke kritikken af, at hjorte holdes i farme, men vi er bekymret for, om det bliver for intensivt. Derfor har vi stillet et ændringsforslag, som følger Vildtbiologisk Stations oprindelige anbefaling.

Landbrugsministeren (Britta Schall Holberg):

Det forslag til lov om hjortehold, som nu er nået frem til vedtagelse, er resultatet af et meget stort arbejde. Det har været en spændende opgave at skulle skabe en lovgivning på dette område, som tog hensyn både til den erhvervmæssige hjorteavl, der jo, som det er blevet sagt, er en meget lovende niche-

produktion, og til beskyttelsen af de vildtlivende danske hjorte.

Jeg vil godt her udtrykke min glæde over, at der i Folketinget har været en så stor interesse for dette arbejde, og det er derfor med beklagelse, jeg må konstatere, at det grundlige arbejde ikke kan føre til et bredt flertal for lovforslagets vedtagelse.

Det er blevet sagt, også her i dag, at lovforslaget ikke tilgodeser hensynet til de fritlevende hjortedyr tilstrækkeligt, men det er jeg ikke enig i. Jeg mener, at der i det lovforslag, der er resultatet af udvalgsarbejdet, er taget alle de hensyn til de vildtlivende dyr, det er muligt at tage, når man også skal tilgodesede andre formål med loven.

Under udvalgsbehandlingen er der da heller ikke kommet nogen oplysninger frem, der kunne begrunde en ændring af det oprindelige lovforslag i retning af større beskyttelse af de vildtlivende hjortedyr. Der er derimod fremkommet en rapport om den genetiske sammensætning af danske kron dyr, der bl.a. viser, at der ikke findes en helt speciel dansk kron dyrart.

Det er også sagt, at kravene til beplantning og læskure i hjortefarmene ikke er strenge nok. Det sidste, som fru Inger Harms var inde på, skal jeg vende tilbage til.

Som nævnt allerede i bemærkningerne til lovforslaget og ved flere lejligheder under folketingsbehandlingen vil jeg udarbejde en vejledning, der giver anvisninger om disse forhold og deres indflydelse på dyretætheden på arealer af forskellig størrelse. Vejledningen vil naturligvis blive til i et nært samarbejde med sagkyndige på området, og jeg har fuld tillid til, at fremtidens hjorteavl vil ske på en måde, der er tilfredsstillende for alle. Det er bestemt også hjorteavlernes eget ønske, at hjortene trives bedst muligt. Dette være også sagt til fru Inger Harms. En præcis lovgivning her er, så vidt jeg kan skønne, ikke nødvendig og ikke ønskelig.

Der er i betænkningen af mindretallet også kritiseret andre elementer, f.eks. bestemmelsen om jagt nærmere end 300 m fra indhegningen. Jeg synes ligesom flertallet, at reglen er rigtig, som den står, men som jeg allerede sagde i min fremsættelse, er der tale om et nyt område, vi går ind på, og derfor skal vi alle sammen være opmærksom på de erfaringer, som vi samler i de nærmeste år om lovens funktion og dens virkninger.

[Landbrugsministeren]

Der er i tillægsbetænkningen stillet 3 ændringsforslag. Det første om, at der højst må gå 3 moderdyr pr. ha, finder jeg ikke begrundet, modsat fru Inger Harms. Det skøn, Vildtbiologisk Station har afgivet i forbindelse med bemærkningerne til lovforslaget, bygger på nogle ikke særlig ideelle naturforhold. Dermed er det ikke sagt – og det nævnte jeg også i udvalget – at der ikke under bedre forudsætninger kan gå flere dyr pr. ha. Der er for øjeblikket ikke nogen vedtagne kriterier for en bedømmelse af dyretætheden, og jeg finder derfor, at det ville være helt forkert at indføre en fast regel i loven om dette.

Som sagt før vil vi arbejde med spørgsmålet i ministeriet med henblik på at kunne give nogle vejledende retningslinjer på dette område senere.

Om ændringsforslaget til § 6 om aflivning af dyrene vil jeg sige, at jeg går ud fra, at udvalget ikke med sit forslag har haft til hensigt at foreslå etableret et stort bureaukratisk system til godkendelse af de enkelte slagtere, og at Tinget derfor vil være indforstået med, at det i en bekendtgørelse fastlægges, hvilke generelle krav der skal være opfyldt, for at bestemmelsen i § 6, stk. 2, er overholdt.

Ændringsforslaget til § 10 om revision af loven kan jeg tilslutte mig.

Og så skal jeg sige til sidst, hvad jeg også indledte med at sige, at jeg er glad for, at vi nu er ved vejs ende med dette spændende lovforslag, som er et tilbud til dem, der ønsker at forsøge sig med denne nye husdyrproduktion.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Jeg beklager, at dette lovforslag set med dyrenes øjne efter de ændringsforslag, der er stillet, er blevet forringet under udvalgsbehandlingen, og jeg vil gerne spørge, om det virkelig er Det Radikale Venstres holdning, at de bestemmelser om 300 meters afstand, der af hensyn til dyrene er fastsat i § 6, skal være afhængige af ejendomsretten. Står et dyr 10 m fra en indhegning, men på en anden mands jord, må det jages. Står et dyr 10 m fra en indhegning, men på mandens egen jord, må det ikke jages. Jeg troede, det var dyrene, vi skulle tage hensyn til, og ikke ejendomsretten. Hjorten kan jo ikke se et skel i naturen, men dens retsstilling er for-

skellig, om den står på den ene eller på den anden side af et skel. Det virker ikke logisk.

Jeg vil også gerne spørge, om det er Det Radikale Venstres holdning, at der skal være mere liberale regler for aflivning af dyr, når en farm er over 50 ha, end når den er under 50 ha. Atter her synes jeg, at det ikke er dyrenes tarv, Det Radikale Venstre har prøvet at varetage, men nogle helt andre tarv, som jeg egentlig troede lå Det Radikale Venstre fjernt i den form for lovgivning.

Larsen-Ledet (RV):

Det Radikale Venstre mener, at lovforslaget, som det foreligger nu, er forsvarligt. De jagtmæssige forhold vil vi altså acceptere, og hr. Bjørn Westh ved jo, at der er indsat en revisionsparagraf i loven, som gør, at om 3 år skal loven tages op til overvejelse. Vi vil gøre vores erfaringer, og hvis der er noget, der medvirker til, at vi vil tage den op, er vi parate til at tage den op til den tid, men i hvert fald starter vi på det grundlag, som vi har aftalt.

Jeg kan oplyse med hensyn til jagten, at jeg kender en hjortefarm, der ligger 8 km fra Rold Skov, og der er aldrig nogen sinde kommet et eneste af dyrene fra Rold Skov hen i nærheden af den farm.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes, idet 58 stemte for, 70 imod.

Ændringsforslag nr. 2 og 3

vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 68 stemmer (KF, V, RV, CD, FP og KRF) mod 57 (S, SF og VS).

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

[Anden næstformand]

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Tredje behandling af lovforslag nr. L 200:

Forslag til lov om støtte til visse strukturforanstaltninger inden for fiskeriet m.v.

Af fiskeriministeren (Gammelgaard).

(Fremsat 18/2 87. Første behandling 4/3 87. Betænkning 2/4 87. Anden behandling 7/4 87).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Gade (SF):

Den lov om strukturforanstaltninger inden for fiskeriet, et stort flertal nu indstiller til vedtagelse, er nok den vigtigste lov, der kommer til at regulere og dermed danne grundlag for udviklingen inden for fiskerierhvervet i de kommende mange år. Derfor synes SF, det er meget beklageligt, at vi ikke har fået en tilfredsstillende regulering.

Struktursituationen i dansk fiskeri, efter at EF har fastlagt en fiskeripolitik, og efter at kvoterne ligger ret fast og man må forudse, at der ikke sker en udvikling i retning af større kvoter, er sådan, at den bundne dagsorden i høj grad er at begrænse kapaciteten i fiskeriet, så den svarer til de reelle fiskemuligheder.

Det lovforslag, som foreligger her, medfører ikke denne tilstrækkelige kapacitetsbegrænsning i fiskeriet. Man kan også sige det på den måde, at man tager ikke fat om nældens rod og løser dermed ikke problemerne. Vi kan risikere med den lovgivning, der foreligger her, hvorefter der også gives støtte til nybygning, uden at vi har fået fastlagt reguleringen i denne sammenhæng, i løbet af nogle år at stå i en situation, som kan sammenlignes med landbrugets overskudsproduktion, at vi altså fortsat har en overkapacitet i fiskeriet.

Det er derfor, SFs ændringsforslag, som desværre blev nedstemt ved anden behandling, netop handlede om, at vi i stedet for nu kun skulle vedtage en ophørsstøtte og en moderniseringsstøtte, hvorefter der skulle fast-

lægges en regulering i hovedtræk her i Folketinget.

En stor skavank i dansk fiskeripolitik er jo, at hele spørgsmålet om kapacitetstilgangen ikke afgøres efter nogle hovedretningslinjer fastsat ad politisk vej her i Folketinget. Jeg mener ikke, at vi skal foretage detaljerede kapacitetsreguleringer, men hovedlinjerne burde fastlægges her.

Hvis man ikke fastlægger hovedlinjerne gennem en politisk diskussion, bliver det jo til, at vi ikke får det varierede fiskeri, som fiskeriministeren og andre officielt siger de er tilhængere af. Det betyder, at det mindre og det mellemstore fiskeri bliver klemt af, at man tilfører en kapacitet af større både, som så i realiteten kommer til på længere sigt at udkonkurrere de andre.

Der mangler altså prioriteringer i fiskeripolitikken, og jeg vil ikke skjule, at jeg mener, at en af de store fejl i kapacitetsreguleringen er en prioritering, som lægger alt for meget vægt på især havfiskernes interesser, mens derimod Dansk Fiskeriforenings interesser er for lidt tilgodeset.

Med dette lovforslag har det kystnære fiskeri fået nogle fordele, men det fundamentale, at vi mangler en regulering af kapaciteten udmålt efter geografi, efter båd størrelser og efter bådtype, står tilbage, og det vil vise sig at være en stor fejl i dansk fiskeri, at man ikke har turdet tage den diskussion.

Jeg står her med det sidste nummer af Dansk Fiskeritidende, hvori der refereres diskussioner i Dansk Fiskeriforenings hovedbestyrelse, og Dansk Fiskeriforenings hovedbestyrelse er meget bekymret vedrørende nogle nye ansøgninger om bygning af store både, som man officielt siger ikke skal bruges til kvoterede arter, men til ikkekvoterede arter. I Dansk Fiskeriforening ser man med stor bekymring på, at de kommer ind i fiskeriet, fordi man frygter, at de på et eller andet tidspunkt alligevel vil true de kvoterede arter.

Man kan sige det på den måde, at hvis det virkelig står til troende, at man ønsker et varieret fiskeri, at man virkelig ønsker at bevare også det mindre fiskeri, det kystnære fiskeri og det mellemstore fiskeri – og det er et politisk valg – bør der fastlægges retningslinjer her i Folketinget for det i hovedtrækkene, og derefter kan den detaljerede regulering foregå i kapacitetsudvalget.